TÜRK VE DÜNYA EDEBİYATINDAN
SEÇMELER

NASRETTİN HOCA LATÎFELERİ'NDEN SEÇMELER

Hazırlayan
Oğuzhan ARAS

Sevgili Gençler,

Elinizdeki kitap, hayatın en anlamlı renklerinden biri olan "okuma" ile en değerli hazinemiz, siz gençlerimizi buluşturma yönünde atılmış keyifli bir adımdır. İnanıyoruz ki bu buluşma, okumanın vereceği benzersiz keyfe ek olarak bilim, kültür ve sanatın sizler için daha ilgi çekici hale gelmesi adına da anlamlı olacaktır.

Özenle seçtiğimiz bu eser ve seçeceğimiz nicelerinin, sizleri okuma alışkanlığına biraz daha yaklaştırarak, hayatınızda yepyeni güzelliklerin kapılarını açmaları umudunu taşıyoruz. Hayata, büyük ve gerçek anlamlar katabilme gücüne sahip olan okuma tutkusunun getirileriyle elde edeceğiniz mutluluk bizlerin mutluluğu olacaktır. Çünkü sizin geleceğiniz kitaplarda, milletimizin geleceği de sizlerdedir.

Keyifli okumalar.

Gençlik ve Spor Bakanlığı

Türk ve Dünya Edebiyatından Seçmeler - 3
NASRETTİN HOCA LATÎFELERİ'NDEN SEÇMELER

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Kültür ve Araştırma
Yayın No: 26

Copyright © Gonca Kitapları, 2013
Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir. Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Aslı KAPLAN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ
Ali ÖZER

Kapak
Nurdoğan ÇAKMAKCI

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

ISBN
978-605-4564-61-3

Yayın Numarası
62

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan A.Ş.
TS EN ISO 9001:2008
Ser No: 300-01
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR
Tel: (0232) 274 22 15
Mart 2013

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Gonca Kitapları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Fax: (0216) 522 11 78
www.goncakitaplari.com
facebook.com/kitapkaynagi

İçindekiler

İçinde Bulunmayın Da 1
Ceviz Ağacı 2
Kül Hükmü 3
Kudûrî 4
Düğünlerde Pek Okunmaz 5
Yanlışları Kazıyorum 6
Dünyanın Merkezi 7
Kırk Soru 9
Kaç Ayak? 10
Elin Eşeği 11
Marifet Kavuktaysa 12
Kerâmet 13
Uyuz 14
Muska 15
Soy 16
Ya Secde Ederlerse 17
Rahmet 18
Kazan 20
Şimdi Oldu 21
Aç Mısın Susuz Musun? 22

Bilmeyiz 24
Isırayım Derken 26
Bal Çömleği 27
Ha Arpa Ha Buğday 28
Hiç 29
Suç Öküzde 31
Paranın Şıkırtısı 32
Tokat 34
Sen De Haklısın 36
Araba Tekerleği 37
Eşekçeyi Bilmek Gerekir 38
Helva Yapsana 39
Al Elimi 40
Alışacaksın 41
Falaka 42
Parayı Veren Düdüğü Çalar 43
İnsaf 44
Başını Unutmasın 46
Evini Taşı 47
Elbiseyi Ne Yapacaksınız? 48
Diktiklerimizden Yesinler 50
Kuyu 51
Kırıldıktan Sonra 52
Rezil Olursun 53
Göz Önünde 54
Bana Görünme De 55
Rastlarsam Söylerim 56

Mumu Gören Geliyor 57
Bizden Daha Kirli 58
Nasıl Geldiğini Bilirim 59
Geçen Haftanın Parası 60
Bu Da Düşünür 61
Bana Ne 62
Saygılı Olsaydın 63
Eşeğe Mi İnanırsın? 64
Sen Hiç Damdan Düştün Mü? 65
Hırsızın Hiç Mi Kabahati Yok? 67
Ya Tutarsa! 68
Feryat 69
Az Mı? 70
Sağlam Kazık 71
Gençliğini De Bilirim 72
Alışveriş 73
Dünya Kaç Arşın? 74
İçinde Olaydım 75
Devenin Kanadı 76
Dokuz Akçe 77
Şükür 78
Dünyanın Dengesi 79
Tazı 80
Niçin? 81
Et Ne Oldu? 82
Horoz 83
Halep Oradaysa Arşın Burada! 84

Katırın İstediği Yere 85
Ağaçtan Öte 86
Deli 87
Ne Kadar Yıldız 88
Gönlüm Razı Olmadı 89
Sesimin Güzelliği 90
Boğazından Yakalacağım 91
Nerelere Kadar Gidiyor 92
Karpuz 93
Değirmen 94
Sahte Dostlar 95
Üzüm 97
Kimin İçinin Yandığını Allah Bilir 98
Allah'a Sığın 100
Fakirin Malı 101
Çocukluğu Aklına Gelmiş 102

İçinde Bulunmayın Da...

Bir gün kabristana taşınan bir mevtanın arkasında yürüyen cemaat, kendi aralarında tartışmaya başlamış. Bir neticeye varamayınca da çözümü Nasrettin Hoca'ya danışmakta bulmuşlar. Hoca'ya gidip,

– Hoca'm, biz bu işin içinden çıkamadık. Sence tabutun sağında mı solunda mı, önünde mi arkasında mı yürümeliyiz? Neresinde yürümek daha sevaptır, diye sormuşlar.

Cemaatin herhangi bir dinî temele dayanmayan bu sorusu karşısında Nasrettin Hoca, halkın gereksiz şeylerle uğraşıp vakit kaybetmesini tenkit etmek için,

– Ey cemaat, demiş. Allah Aşkına, tabutun içinde bulunmayın da neresinde bulunursanız bulunun.

Ceviz Ağacı

Nasrettin Hoca, gün boyu çalışıp yorulduğu bostanında dinlenmek için büyük bir ceviz ağacının altına oturur. Ağaca bakıp tefekküre başlar. Bir heybetli ağaçtaki küçücük cevizlere bakar, bir de bostanında karık karık uzanan bal kabaklarına. Neden sonra kendi kendine mırıldanmaya başlar. "Koskoca ağaçta minicik cevizler, küçücük otlarda kocaman bal kabakları. Var bunda bir hikmet ya, neyse…" Tam bu esnada, kafasına tak diye bir ceviz düşer. Canının acısıyla düşündüğü hikmeti bulan Hoca Efendi ellerini açarak, "Ey Allah'ım!" der. "Sen ne kadar büyüksün! Her işinde bir hikmet var. Eğer sen, benim düşündüğüm gibi yapsaydın, şimdi hâlim nice olurdu?"

Kül Hükmü

Nasrettin Hoca'nın annesi bir gün çamaşır yıkayacak olur. Hoca'dan kül getirmesini ister. Hoca, külhâneye varır ama kül bulamaz. Eve dönerken yolda o zamanlar "ekser" denilen paslanmış çiviler görür. Bunları annesine getirir. Annesi çivileri görünce şaşırır.

– Ekser değil, kül istedim.

Hoca, medresede öğretilen gereksiz bilgileri tenkit edercesine cevabı yapıştırır:

– Anacığım, sen de benim gibi medreseye gidip Arapça okusaydın, ekser için kül hükmü vardır kuralını bilir; böyle konuşmazdın.

Kudûrî

Nasrettin Hoca, talebelerine Bağdatlı Hanefî âlimi Kudûrî'nin dinî eserlerini okutuyormuş. Bir gün komşusu kendisinden bir türlü uyuyamayan çocuğu için muska yazmasını isteyince, âlimin eserleri genelde kendi ismiyle anıldığından,

– Bir Kudûrî bulup yastığın altına koy, demiş.

Komşusu,

– Kudûrî muska mıdır, sorusuyla cevap verince Hoca taşı gediğine oturtmuş:

– Muska olup olmadığını bilmem ama ne zaman bu kitabı okutmaya kalksam bizim talebeler horul horul uyuyor.

Düğünlerde Pek Okunmaz

Bir gün Nasrettin Hoca'ya, ölüm haberi duyulunca okunan "inna lillâhi ve inna ileyhi raciûn" [Allah'tan geldik ve yine O'na döneceğiz] âyetinin mânâsını sorarlar. Günlük hayatta bu kadar sık kullanılan bir âyetin dahi anlamını bilmeyen cemaate sinirlenen Hoca, bir süre düşündükten sonra şöyle der:

– Bildiğim kadarıyla bu âyet, düğünlerde derneklerde pek okunmaz.

Yanlışları Kazıyorum

Sivil halkın silah taşımasının yasak olduğu dönemlerden birinde Nasrettin Hoca, beline bağladığı uzunca bir kılıçla yakalanır. Subaşı, silah taşımanın yasak olduğunu bilmesine rağmen neden kılıç taşıdığını kibar bir dille Hoca'ya sorar. Hoca, "Bu kılıçla öğrencilerin yanlışlarını kazıyorum." cevabını verir. Subaşı bunun imkânsız olduğunu söyleyince Nasrettin Hoca,

– Vallahi subaşım, öyle büyük yanlışlar var ki, kazıyıp düzeltmek için bu bile ufak geliyor, cevabını verir.

Dünyanın Merkezi

Bir gün Akşehir'e gereksiz bilgilerle kafalarını doldurmuş ve bunun verdiği gururla ortada dolaşan üç kişi gelir. Hoca'yı alaya almak isterler. Huzuruna vararak kendisine dünyanın merkezinin neresi olduğunu sorarlar. Nasrettin Hoca da,

– Eşeğimin sağ arka ayağının bastığı yerdir, cevabını verir.

Nasrettin Hoca'nın verdiği cevaptan memnun olmayan adamlar Hoca'dan bunun ispatını isterler. Hoca kendinden emin,

– İnanmazsanız ölçün de görün, der.

Sesleri kesilen üç adam, ikinci bir soru sormaya karar vererek Hoca'ya gökteki yıldızların sayısını sorarlar. Nasrettin Hoca,

– Eşeğimin kılları kadar, cevabını verir.

Yine ispat istediklerinde ise cevabı aynı olur,

– İnanmazsanız sayın.

Bununla da Hoca'yı mağlup edemediklerini anlayınca üçüncü bir soru olarak Hoca'nın sakalındaki kılların sayısını sorarlar. Nasrettin Hoca cevabı yapıştırmakta geç kalmaz:

– Eşeğimin kuyruğundaki kıllar kadar.

Adamlar yine ispat isteyince de Nasrettin Hoca taşı gediğine koyar ve muhataplarını kesin bir dille susturur:

– İnanmazsanız bir kıl sizin sakalınızdan bir kıl da eşeğimin kuyruğundan koparalım. Bakalım denk çıkacak mı?

Kırk Soru

Hoca'nın bulunduğu sırada Akşehir'e gereksiz sorularla insanların kafasını karıştıran bir adam gelir. Gördüğü insanlara, "Şehrinizin en büyük bilginiyle görüşmek istiyorum." der. Adamı Nasrettin Hoca'nın yanına götürürler. Softa, Nasrettin Hoca'ya,

– Efendi, size kırk soru soracağım. Bunların hepsine birden, tek cevap vereceksiniz, şeklinde bir şart ileri sürer.

Hoca, hiç oralı olmaz. Adam kırk soruyu peş peşe sorar. Sorular bitince Hoca, adamın mantıksızlığını yüzüne çarparcasına bir cevap verir:

– Bilmem!

Kaç Ayak?

Bir gün eşeğine binmiş giderken adamın biri Nasrettin Hoca'ya,

– Hoca Efendi, der. Eşeğinin kaç ayağı var.

Hoca, eşekten iner. Bir sağdan bir soldan, bir önden bir arkadan eşeğinin ayaklarını dikkatle sayar. Sonra gayet ciddî bir edayla,

– Dört tane, cevabını verir.

Bu durum adamın tuhafına gider. Hoca'ya,

– Hoca'm, der. Sen bindiğin eşeğin kaç ayaklı olduğunu bilmiyor musun?

Hoca, adamın sorusunun anlamsızlığını ifade etmek istercesine şu cevabı verir:

– Biliyordum elbet. Fakat akşamdan beri kontrol etmemiştim. Belki bir değişiklik olmuştur diye tekrar saydım.

Elin Eşeği

Akşehir subaşısının eşeği kaybolur. Adamları, eşeği aramaya koyulurlar. Bulamayınca halkın da yardımına müracaat ederler. Halka aratma vazifesini de Hoca'ya yüklerler. Verilen vazifeyi gönülsüz kabul eden Hoca, tepenin ardında türkü söyleyerek dolanmaya başlar. Meyve bahçelerinin içine dalar. Keyifli keyifli meyve toplayarak, türkü mırıldanarak dolaşırken, kendisine rastlayıp burada ne arıyorsun diye soranlara,

– Görmüyor musunuz, der. Subaşının eşeğini arıyorum.

– Yahu Hoca Efendi, kaybolan eşek, bahçe içinde meyve toplayarak, türkü söyleyerek aranır mı?

– Eh, el elin eşeğini türkü söyleyerek arar.

Marifet Kavuktaysa

Adamın biri Farsça yazılmış bir mektubu okuması için Nasrettin Hoca'ya getirir. Nasrettin Hoca, kargacık burgacık bir el yazısıyla yazılmış mektubu evirir çevirir fakat bir türlü okuyamaz. Buna sinirlenen adam,

– Bir de Hoca olacaksın! Başındaki kavuktan utan deyince Hoca, kavuğunu başından çıkarıp adamın başına koyar. Ardından cevabı yapıştırır:

– Marifet kavuktaysa al sen oku!

Kerâmet

Akşehir halkı bir gün Nasrettin Hoca'ya kerâmet göstermesi hususunda ısrar ederler. Hoca ne dediyse halkı ikna edemez ve sonunda "Tamam!" diyerek kabul eder ve ekler:

– Bakın şimdi! Şu karşıdaki dağı kendime doğru yürüteceğim.

Ardından dağa,

– Yürü, diye seslenir.

Tabi ki dağ yürümez. Hoca, bunun üzerine kendisine doğru yürümeyen dağa doğru ilerlemeye başlar. Halkın içinden kendisine ne yaptığını soranlara da,

– Bizde gurur kibir yoktur. Dağ bize gelmezse biz dağa doğru gitmesini biliriz, diyerek güzel bir ders verir.

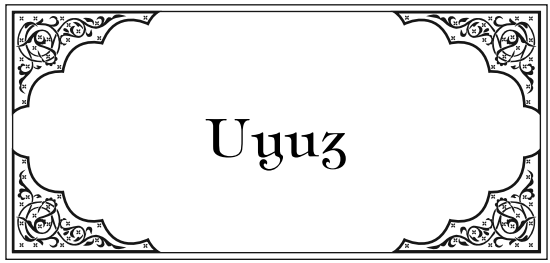

Uyuz

Nasrettin Hoca'nın köylülerinden birinin keçisi uyuz olur. Daha önce bu hususu tecrübe edenler, adama keçisini katran ile tedavi etmesini söylerler. Adam, eşeğini tıbben tedavi yollarına itibar etmeden Nasrettin Hoca'nın yanına gelir. Başından geçenleri anlattıktan sonra Hoca'dan keçisini okumasını ister. Hoca adamı dinledikten sonra, tedavi yollarını denemeden, fiili duâsını yapmadan, tedbiri elden bırakıp sadece duâyla keçisinin iyileşmeyeceğini ima etmek için,

– Nefesim keskindir, der. Ben nefes edeyim. Zararı yok. Ama sen yine de biraz katran sürmeyi ihmal etme!

Muska

Bir gün kadının biri Nasrettin Hoca'ya gelerek kızını şikâyet eder. Kızıyla sürekli tartıştıklarını, ona bir türlü sözünü dinletemediğini ve kızının çok âsi olduğunu söyler. Bunlardan sonra da Hoca'dan kızı için bir muska yazmasını ister. Hoca, hanımı kırmadan nasihat etmenin, muskanın yanlışlığını anlatmanın bir yolunu bulur ve,

– Hanım biliyorsun ben artık çok yaşlandım. Nefesimin gücü kalmadı. En iyisi sen kızına koca bul. Bir de çocukları oldu mu işi başından aşar. Böylece kızın mum gibi yumuşak, melek gibi sakin olur, der.

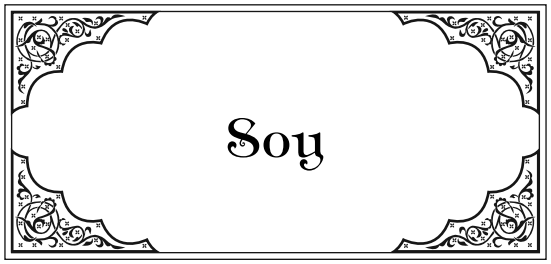

Soy

Bir gün Nasrettin Hoca'ya iki kadın gelir. Yaşlısı, genç olanı göstererek Nasrettin Hoca'ya,

– Hoca Efendi, bu benim gelinim. Üç yıldır çocuğu olmuyor. Ne olur şöyle güzel bir muska yazıverin de çocukları olsun, der.

Nasrettin Hoca, Allah'ın takdirini yok sayıp, beşer tarafından yazılacak bir muskaya bel bağlayan ihtiyara onu kırmadan bir ders vermek için geline dönerek,

– Kızım, soyuna çekmiş olmayasın. Acaba anan da mı çocuksuzdu, der.

Ya Secde Ederlerse

Nasrettin Hoca, misafir olduğu handa, tavan ağaçlarının iyice çürüdüğünü görünce, hancıya tavanı tamir ettirmesini söyler. Hancı cevaben,

– Sen ne biçim hocasın! Bilmiyor musun ki her varlık kendi dilince Allah'ı zikreder. Bu ağaçlar da gıcırdayarak zikrediyorlar, deyince Nasrettin Hoca,

– Biliyorum da demiş. Ya zikrederken coşup secdeye kapanırlarsa.

Rahmet

Hoca, pencereden dışarıyı seyrederken yağmurdan kaçmak için koşan bir komşusunu görür.

– Komşu, nedir telaşın. Neden kaçıyorsun, diye sorar.

Komşusu,

– Rahmet yağıyor Hoca'm. Islanmamak için kaçıyorum, cevabını verince Nasrettin Hoca,

– Hiç Allah'ın rahmetinden kaçılır mı, diyerek ikinci bir soru sorar.

Komşusu bir hata yaptığını düşünerek koşmayı bırakır, yavaşlar. Ağır ağır yürümeye başlar. Tabii ki sırılsıklam olur. Aradan birkaç gün geçer. Bu kez roller değişir. Yağmurdan kaçan Nasrettin

Hoca olur. Tesadüf bu ya, komşusu da Hoca'yı görür ve sorar,

– Yapmayın Hoca'm? Hiç Allah'ın rahmetinden kaçılır mı?

Komşusuyla arasında geçen konuşmayı hatırlayan Hoca, biraz düşündükten sonra şu cevabı verir,

– Allah'ın rahmetinin üzerine basmamak için koşuyorum evladım.

Kazan

Nasrettin Hoca, bir gün komşusundan ödünç bir kazan alır. Verirken de içine bir tencere yerleştirir.

– Komşu, kazanın doğurdu. Bu da yavrusu, der. Durumu garipseyen komşusu, bedavadan bir tencere sahibi olmaktan memnun, sesini çıkarmaz. Aradan üç beş gün geçtikten sonra Nasrettin Hoca yine komşusundan ödünç bir kazan alır fakat bu kez iâde edemez. Durumu merak eden komşusu Hoca'ya gelip kazanını sorar. Hoca da,

– Kazan öldü, cevabını verir.

Komşusu,

– Kazan bu, nasıl ölür Hoca'm deyince Hoca,

– A be adam! Doğurduğuna inanıyorsun da öldüğüne neden inanmıyorsun, diyerek menfaati icabı hareket eden komşusuna gerekli dersi vermiş olur.

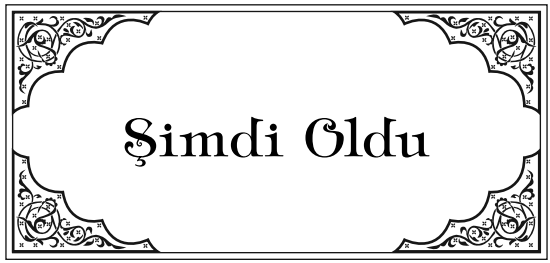

Şimdi Oldu

Aylardan ramazandır. Nasrettin Hoca, komşuları tarafından iftara davet edilir. Ezan okunur. Oruçlar açılır. Vakti geçmesin diye önce akşam namazının kılınmasına, ardından iftarın yapılmasına karar verilir. Kamet getirilir, namaza durulur. İmam olan zat, namazı oldukça yavaş kıldırmaktadır. Fatiha'yı yavaş yavaş okur. Ardından "Yasin" diyerek uzun bir sûreye başlayacak olur. Nasrettin Hoca, Efendimizin sünnetinin hilafına namazı uzatan imama kızar ve namazını bozarak saftan ayrılır. Namazını kendi başına, yalnız kılmaya başlar. Bu arada imam, Yasin'in ikinci ayetini okuyup hemen rükûa varınca, "Bak şimdi oldu." diyerek tekrar cemaate katılır.

Aç Mısın Susuz Musun?

Nasrettin Hoca merhum, köy köy, kasaba kasaba dolaşıp halka vaaz ve nasihat etmektedir. Yine bu maksatla gezdiği günlerden birinde bir kasabaya uğrar. Orada birkaç gün kalıp civar köyleri dolaşmaya karar verir. Üç dört gün kalır. Halka vaaz eder. Gel gör ki, kimse Hoca'ya, "Aç mısın, susuz musun?" diye sormaz. Yine bir gün Nasrettin Hoca vaazında Hz. İsa Aleyhisselâm'ın dördüncü kat semâda olduğunu ve Allah'ın izni ile orada durduğunu anlatır. Camiden çıkarken cemaatten biri,

– Hoca'm çok merak ettim, acaba İsa Aleyhisselâm dördüncü kat semada ne yiyip ne içiyor, diye sorar.

Hoca'nın tepesi atar ve günlerdir misafirperverliklerinden muzdarip olduğu cemaatin de duyabileceği bir şekilde,

– Yahu siz ne biçim insanlarsınız? Günlerdir kasabanızda duruyorum. Bana nasılsın, aç mısın, susuz musun diye sormuyorsunuz. Ta dördüncü kattaki İsa Aleyhisselâm'ı soruyorsunuz, diye cevap verir.

Bilmeyiz

Nasrettin Hoca bir gün vaaz etmek için kürsüye çıkmış. Cemaate,

– Ey Müminler! Size ne anlatacağımı bilir misiniz, diye sormuş.

Cemaat,

– Bilmeyiz diye cevap verince,

– Öyleyse, ben size ne söyleyeyim, deyip kürsüden inmiş.

Cemaat ertesi gün, aynı soruya bu kez,

– Biliyoruz, diye cevap vermiş.

Lakin bu kez Hoca,

– Bildiğinizi ben size niye bir daha anlatayım deyip yine kürsüden inmiş.

Üçüncü gün cemaat kendi arasında anlaşmış. Hoca sorduğunda yarımız biliyoruz, yarımız bilmiyoruz diyeceğiz diye karar almışlar. Hoca gelip kürsüye çıktığında yine aynı soruyu sormuş,

– Ey cemaat bugün size ne anlatacağımı biliyor musunuz?

Cemaat kararlaştıkları üzere cevabını vermiş. Cemaatinin kendi arasında anlaştığını hisseden Nasrettin Hoca,

– Bilenler, bilmeyenlere anlatsınlar, demiş ve yine kürsüden inmiş.

Nasrettin Hoca kadılık yaparken yanına iki adam getirirler. Davacı, diğer adamın kulağını ısırdığını söyler ve cezalandırılmasını ister. Diğer adam inkâr eder. Adamın kulağını kendi kendine ısırdığını söyler. Nasrettin Hoca onlara, "Biraz bekleyin." diyerek içeri girer ve kendi kulağını ısırmaya çalışır. Bu esnada arka üstü düşer, başı yere çarpar ve kanamaya başlar. Hoca, başını bir bezle sararak adamların yanına gelir. Davacı,

– Hoca Efendi, insaf ediniz, der. Hiç insan kendi kulağını ısırabilir mi?

Nasrettin Hoca, başındaki sargıyı göstererek,

– Hayır ısıramaz, ısırayım derken arka üstü düşer ve başı yarılır, der ve kararı şahsî tecrübesine göre verir.

Bal Çömleği

Nasrettin Hoca'nın yaşadığı zamanlarda, rüşvetçiliğiyle şöhret bulmuş bir kadı varmış. Bir gün resmi bir belge için Hoca'nın bu kadıya işi düşmüş. Kadıya belgeyi bir türlü düzenlettirememiş. Nihayet çareyi içi bal dolu bir çömlek hediye etmekte bulmuş. Aradan birkaç gün geçtikten sonra kadı, kepçeyi bal çömleğine daldırmış. Bal çömleğinin altından bal yerine balçık çıktığını hayretle görmüş. Öfkelenerek Hoca'ya bir adam göndermiş. Adam Hoca'ya,

– Belgenizin tasdikinde bir yanlışlık olmuş. Kadı versin de düzeltelim diyor, demiş.

Hoca da kendinden emin,

– Bozukluk belgede değil, olsa olsa bal çömleğindedir. Bizim belgeyi memur arkadaşlar gayet güzel hazırlamışlar. Allah kadıyı ıslah etsin, demiş.

Ha Arpa Ha Buğday

Bir gün adamın biri aklınca Nasrettin Hoca'yı gafil avlayıp yalancı şahitlikte bulunması için mahkemeye götürmüş. Adam bir komşusundan buğday alacağı olduğunu iddia ediyormuş. Nasrettin Hoca kadının karşısına çıkınca, "Bu adamın komşusunda buğday alacağı vardır." diyeceği yerde, "Arpa alacağı vardır." demiş. Davacı olan adam,

– Aman Hoca, ne yaptın sen! Buğday diyecektin buğday, deyince Nasrettin Hoca cevabı yapıştırmış,

– Be hey cahil! Yalan olduktan sonra ne fark eder, ha arpa olmuş ha buğday!

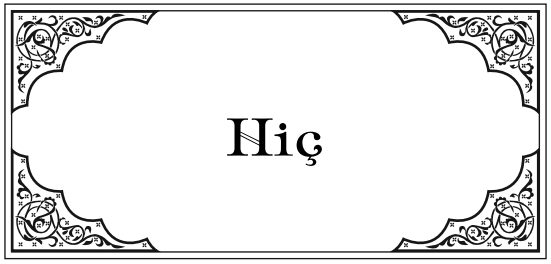

Hiç

Nasrettin Hoca'nın kadılık yaptığı günlerin birinde mahkemeye iki adam gelmiş. Biri ötekini göstererek,

– Bu adam sırtına odun yüklenmiş geliyordu. Ayağı takıldı, düştü. Eh, hâliyle odunlar döküldü. Onları sırtına yüklememi istedi. Bunun için bana ne vereceksin, dedim. "Hiç!" dedi. Şimdi hakkımı istiyorum, demiş.

Nasrettin Hoca da "Haklısın!" diyerek oturduğu minderin üzerindeki seccadeyi göstermiş.

– Şu seccadenin köşesini kaldır... Bak bakalım ne var orada?

Adam bakmış ve "Hiç!" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine Nasrettin Hoca,

– İşte onu al git. Böylece hakkını almış oldun, diye insanî bir yardımdan maddî karşılık bekleyen adama güzelce bir ders vermiş.

Suç Öküzde

Nasrettin Hoca, tarlada çift sürerken buzağıya bir at sineği musallat olur. Hayvan sinekten kurtulmak için öteye beriye koşmaya, önüne geleni yıkıp devirmeye başlar. Tarlayı harap eder. Nasrettin Hoca, bu durum karşısında eline bir sopa alır ve öküzü dövmeye başlar. Bu olaya şahit olanlar,

– Hoca, öküzün bunda ne suçu var, dedikleriyse,

– Suç öküzde. O öğretmemiş olsaydı daha dünkü buzağı bu kadar marifeti ne bilecekti, der.

Paranın Şıkırtısı

Nasrettin Hoca'nın kadı olduğu günlerden birinde karşısına, Akşehir'de cimriliği ile şöhret yapmış bir aşçı ile zavallı bir adam çıkar. Aşçı, adamı yaka paça sürükleyerek Hoca'nın karşısına getirmiştir. Nasrettin Hoca ne olduğunu sorunca, davacı olan paragöz aşçı, başlar olayı anlatmaya:

– Efendim, bu adam dükkânımın önüne geldi. Elinde bir somun vardı. Ben de fasulye pişiriyordum. Tencerenin kenarından yemeğin buğusu çıkıyordu. Bu adam elindeki somundan lokmalar koparark buğuya bandıra bandıra yedi. Bütün somunu bitince buğunun parasını istedim ama vermedi.

Nasrettin Hoca kendisini ciddi bir şekilde dinledikten sonra suçlanan adama döner,

– Söyledikleri doğru mu?

Adamcağız boynunu büker,

– Evet Kadı Efendi, öyle oldu.

– Ver bana hele şu para keseni!

Adamcağız üzgün bir şekilde keseyi uzatır. Nasrettin Hoca para kesesini aldıktan sonra, aşçıya yanına yaklaşmasını emreder. O da para alacağım sevinciyle kadıya yaklaşır. Nasrettin Hoca para kesesini aşçının kulağının dibinde bir iki sallar. Paralar birbirine çarptıkça şıkırtıları duyulur. Hoca,

– Ne duydun?

– Para şıkırtısı?

– Tamam, hakkını aldın. Haydi, git işine!

Adamın şaşkınlığı süredursun Hoca keseyi sahibine verir. Aşçı hemen itiraz eder:

– İyi ama kadı efendi bana para vermedin ki!

İyi bir nasihatin sırasının geldiğini düşünen Nasrettin Hoca kaşlarını çatarak,

– Daha ne istiyorsun be adam? Yemeğin buğusunu satan, paranın şıngırtısını alır. Hakkını aldın. Savul git karşımdan, diyerek adamı gerisin geri gönderir.

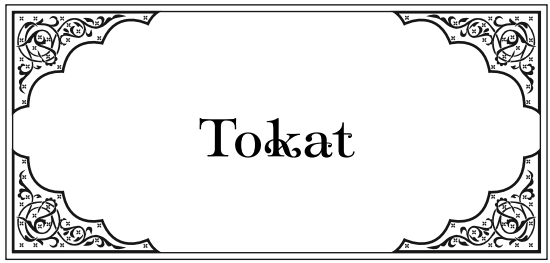

Tokat

Nasrettin Hoca bir gün çarşıda dolaşmakta iken, yanına birisi sokulur ve ensesine okkalı bir tokat indirir. Hoca hemen döner bakar ki, karşısında tanımadığı bir adam.

Adam,

– Affedersin Hoca'm! Seni bir tanıdığıma benzettim de... Kusura bakma, der.

Nasrettin Hoca'nın canı fena hâlde yanmış olduğu için adamı bırakmaz,

– Öyle şey olur mu? Senden davacıyım yürü kadıya, der.

Birlikte kadının huzuruna çıkarlar. Gel gör ki kadı adamın ahbabıdır.

– Yanlışlık olmuş Hoca'm! Herkesin başına böyle şeyler gelebilir. Bence sen bağışla bu adamı. Yok, olmaz dersen, bir tokat da sen vurabilirsin onun ensesine. Böylece ödeşmiş olursunuz.

Nasrettin Hoca bu teklifi kabul etmez.

– Ben neden vurayım! Affedecek olsam onu buraya getirmezdim zaten. Cezası neyse ona vermelisin!

Kadı bakar ki, Hoca diretiyor,

– Pekâlâ dediğin gibi olsun! Bir tokadın bedeli bir akçedir. Sen burada bekle! Gidip sana bir akçe getirsin!

Böyle derken de diğerine göz kırpar. Tokadı atan adam bunun mânâsını anladığından hemen çıkar, savuşur gider... Nasrettin Hoca uzun müddet bekler ama adam bir türlü gelmez. Hoca, meselenin farkına varır. Yavaşça yerinden kalkarak başka bir davayla meşgul olan kadıya sezdirmeden arkasına yanaşır. Kadının ensesine olanca kuvvetiyle bir tokat indirir. Kadı yerinden fırlar.

– Be adam ne yaptın öyle?

Hoca sakin bir tavırla karşılık verir:

– Kaç saattir gelecek diye bir akçeyi bekliyorum. Ama artık bekleyecek vaktim kalmadı. Tokadın diyeti bir akçe olduğuna göre, demin salıverdiğin adam akçeyi getirince onu sen alırsın. Böylece kimsenin hakkı kimsede kalmamış olur.

Kadı bu sözler karşısında verecek bir cevap bulamaz. Hoca da elini kolunu sallaya sallaya mahkemeden ayrılır.

Sen De Haklısın

Nasrettin Hoca'ya kadılığı esnasında bir davacı gelmiş. Nasrettin Hoca şikâyetini ciddiyetle dinlemiş ve davacıyı haklı bulmuş. Ardından beş dakika geçmeden şikâyet edilen zat gelmiş. O da meseleyi kendi penceresinden anlatmış. Nasrettin Hoca ona da hak vermiş. Bu konuşmaları tesadüfen duyan hanımı kocasına,

– Hoca bu nasıl iş? Davalı haklı, davacı haklı. Hiç böyle şey olur mu, deyince, Hoca ona da:

– Sen de haklısın hatun, demiş.

Araba Tekerleği

Nasrettin Hoca uğradığı bir beldede akşam vakti beş on insanın toplanıp ufukta bir noktaya baktıklarını görür. Yanlarına yaklaşıp neye baktıklarını sorunca,

– Hilâli gözlüyoruz, cevabını alır.

Hoca, bunun üzerine,

– Yahu ne kadar tuhaf insanlar. İncecik bir hilâl için bu kadar adam toplanmış buraya. Bizim oralarda insanlar araba tekerleği kadar ayı görür de yine bakmazlar, der.

Eşekçeyi Bilmek Gerekir

Nasrettin Hoca, okuyup yazmakla, düşünüp taşınmakla alakası olmayan bir toplulukta eşeğine bile okuma öğretebileceğini iddia eder. Koltuğundan kalın bir kitap çıkarıp eşeğinin önüne koyar. Meğer Hoca daha önceden bu kitabın sayfalarının arasına arpa koyar, eşek de arpaları yiyebilmek için kitabın sayfalarını burnuyla çevirirmiş. Eşek her zamanki gibi yine kitapta arpa bulacağım umuduyla sayfaları bir bir çevirir ve kitabın sonuna gelir. Hoca, bunun üzerine,

– Gördünüz mü, der. Bitirdi işte!

Toplulukta bulunanlar,

– İyi, tamam okuyor da ne okuduğu anlaşılmıyor.

Hoca bu! Altta kalır mı hiç? Cevabı yapıştırmış:

– O eşekçe okudu. Ne okuduğunu anlamak için eşekçeyi bilmek gerekir.

Helva Yapsana

Nasrettin Hoca cimriliğiyle meşhur bir gün bakkala uğrar. Raflardaki malzemelere göz gezdirdikten sonra, raftakilerin ne olduğunu sorar. Bakkal,

– Bu un, şu yağ, öteki de şeker, der.

Bunun üzerine Hoca,

– Öyleyse neden helva yapıp yemiyorsun, der.

Al Elimi

Nasrettin Hoca'nın cimrilikle meşhur komşularından biri günün birinde göle düşmüş. Ahali yardım etmek için adamın yanına koşmuş. Hep bir ağızdan,

– Elini ver de seni çıkaralım, diye bağrışmaya başlamışlar.

Serde cimrilik var ya, adam neredeyse boğulacak olmasına rağmen elini vermemiş. O sırada göl kenarından geçmekte olan Hoca ahalinin endişesini görmüş ve olay yerine gelmiş. Cimriliğin ruhuna işlemiş olduğunu bildiği için adama uygun bir dille,

– Al elimi, al elimi de seni çıkarayım, demiş.

Adam hemen elini vermiş ve boğulmaktan kurtulmuş.

Adamın birine babasından büyük bir miras kalır. Adam, kısa zamanda bu serveti har vurup harman savurarak tüketir. Elinde avucunda bir şey kalmayınca da Hoca'ya gelerek,

– Hoca'm tek kuruşum kalmadı. Bana bir çare, diye yalvarır.

Hoca, gayet sakin bir tavırla,

– Merak etme yakında bu dertten kurtulursun, der.

Adam sevinçle,

– Yoksa tekrar zengin mi olacağım deyince de,

– Hayır, parasızlığa alışacaksın, der.

Falaka

Nasrettin Hoca, öğrenciliğinin ilk günlerinde sınıfa girer girmez duvardaki falakayı görür. Hocasına duvardakinin ne olduğunu sorar, hocası,

– O falakadır. Cennetten çıkmadır. Yaramaz çocukları terbiye etmeye yarar, der.

Hocasından bu cevabı alınca,

– Peki cennetten çıkanı ne yaparlar, diye sorar.

Hocası da,

– Cehenneme atarlar, der.

Hoca, bir fırsatını bulup falakayı ocağa atar ve yakar. Hocası durumu fark edince de

– Ne yaptın falakayı sorusuna,

– Siz cennetten çıkanı cehenneme atarlar demediniz mi? Ben de falakayı bu yüzden cehenneme attım, der.

Parayı Veren Düdüğü Çalar

Nasrettin Hoca pazara giderken mahallesindeki çocuklar yolunu keser ve ona düdük ısmarlar. Hoca,

– Peki getiririm, diyerek çocuklardan ayrılır.

Tam bu sırada çocuklardan birisi Hoca'ya para verir. Hoca akşamüzeri pazardan dönerken etrafını çeviren çocuklar,

– Hani bizim düdükler, diye sorunca Hoca cebinden sadece bir tek düdük çıkarıp para veren çocuğa uzatır. Diğerlerine de,

– Parayı veren düdüğü çalar, diyerek iyi bir ders verir.

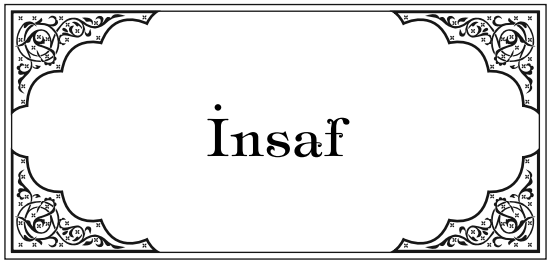

İnsaf

Nasrettin Hoca, bir gün evinin kiremitlerini aktarmakla meşguldür. Gücü kuvveti yerinde olan bir adam ısrarla kapıyı çalar. Hoca damdan bakar ve adamı görünce ne istediğini sorar. Adam, "Azıcık aşağıya gelin. Size bir şey söyleyeceğim." der. Hoca işini gücünü bırakıp aşağıya iner. Kapıdaki adam,

– Allah rızası için bir sadaka, der.

Bunun üzerine Hoca, hiç istifini bozmadan,

– Peki öyleyse gel yukarı, diyerek adamı çatıya çıkarır. Sonra da,

– Allah versin deyip adamı başından savar.

Adam,

– A Hoca, sende hiç insaf yok mu? Bunu söylemek için mi beni buraya çıkardın deyince Hoca,

– İnsafsızlık sende. Sen beni sadaka istemek için aşağıya indirirken iyi de ben seni yukarıya çıkarırken mi insafsızlık oldu, diyerek muhatabını susturur.

Başını Unutmasın

Nasrettin Hoca'yı Akşehir'in zenginlerinden birisi evine davet eder. Adamın samimi olmadığını anlayan Nasrettin Hoca, gitmek istemez. Ama adamın yapmacık ısrarlarına daha fazla tahammül edemez ve daveti kabul eder. Sözleştikleri akşamüstü adamın evine gider. Eve yaklaşırken adamın pencerenin önünde oturduğunu görür. Kapıyı çalar. İçeriden gelen "Kim o?" sorusuna kendini tanıtarak cevap verir ve ev sahibine haber verilmesini ister. Bir süre sonra kapının ardından gelen ses, "Ev sahibi evde yok, dışarı çıktı!" diye cevap verir. Hoca, muhatabını incitmek, ona kızmak bağırmak yerine şu keskin cevabı verir: "Efendine söyle bir daha dışarı çıkarken başını pencerenin önünde unutmasın."

Evini Taşı

Adamın biri Nasrettin Hoca'nın yanına gelerek evinin güneş görmediğinden yakınır. Uzattıkça uzatır. Hoca, adamı sabırla dinledikten sonra,

– Tarlan Güneş görüyor mu, diye sorar.

Adam,

– Evet görüyor, deyince cevabı yapıştırır:

– O hâlde evini tarlaya taşı.

Elbiseyi Ne Yapacaksınız?

Nasrettin Hoca'nın pek çok sevdiği besili bir kuzusu vardır. Akşehir'in gençleri bu kuzuya göz koyarlar. Hoca'ya giderek:

– Hoca'm, yarın kıyamet kopacakmış. O zaman bu kuzuyu ne yapacaksın? Bari kes de afiyetle yiyelim ve son günün tadını çıkaralım, derler.

Hoca, hiç oralı olmaz. Fakat gençlerin ısrarı bitmek bilmez. Nasrettin Hoca, bakar ki kurtuluş yok. Kuzusunu kesmeye karar verir. Birlikte yaylaya giderler. Hoca kuzuyu keser, ateşi yakıp kendi eliyle kebap yapmaya başlar. Gençlerin keyfine diyecek yoktur. Dört dörtlük bir ziyafet olur. Ardından da hırkalarını ve ceketlerini çıkarıp oyuna dalarlar. Hoca, bunların bıraktıkları elbiseleri

toplar ve ateşte yakar. Biraz sonra dönen gençler, elbiselerini göremeyince,

– Hoca'm nerede bizim elbiseler, diye sorarlar.

Hoca da kuzusunun acısını şu cümlelerle çıkarır:

– Hepsini ateşe attım ve yaktım.

– Aman Hoca'm! Sen ne yaptın? Biz şimdi ne giyeceğiz?

– Yarın kıyamet kopacak olduktan sonra elbiseyi ne yapacaksınız?

Dostlarından biri Nasrettin Hoca'yı bahçesine üzüm çubukları dikerken görür. Hoca'yı kızdırmak için,

– Aman Hoca'm, onlar ne zaman yetişir, ne zaman ürün verir? Üstelik senin bu üzümlerden tadabileceğin bile şüpheli, der.

Dostunun niyetini sezen Hoca da:

– Doğru söylüyorsun. Diktiklerinden yedik, diktiklerimizden yesinler, der.

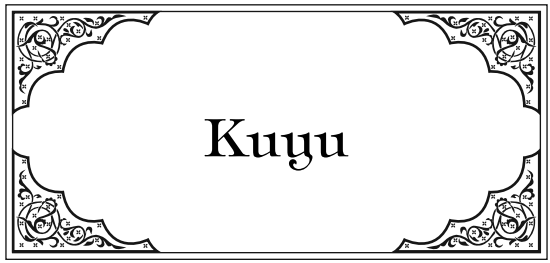

Kuyu

Nasrettin Hoca evini tamir ettirir. İş bittikten sonra ortada biraz toprak yığını kalır. Komşuları:

– Bu toprağı ne yapacaksın, diye sorarlar.

Hoca,

– Evin önüne kuyu açıp bu toprakla dolduracağım!

– Peki kazacağın kuyunun toprakları ne olacak?

– Ben öyle sonradan olacakları şimdiden düşünmem!

Kırıldıktan Sonra

Bir gün Nasrettin Hoca oğlunun eline bir testi vermiş. Ardından suratına bir tokat atıp,

– Git çeşmeden doldur, fakat sakın kırma ha, demiş.

Bu manzarayı görenler,

– Hoca, demişler, kırmadan niye dövüyorsun masumu?

Hoca cevap vermiş:

– Kırıldıktan sonra dövsem de fayda etmez ki!

Rezil Olursun

Hoca, kızı büyüyüp yetiştikten sonra, onu Sivrihisar'a gelin eder. Düğün alayı ağır aheste yolda ilerlerken, bir de bakarlar ki, Nasrettin Hoca eteklerini toplamış, kan ter içinde hem koşar, hem de bağırır:

– Durun, kızıma söyleyecek bir çift sözüm var!

Kafile durur. Hoca koşarak kızının yanına gelir, nefes nefese:

– Ah kızım, söylemeyi unuttum! El evinde, dikiş diktiğin zaman, ipliğine düğüm vurmayı unutma. Yoksa, iplik diktiğin yerden çıkar. Hem zahmet çekersin hem de ele güne rezil olursun, der.

Göz Önünde...

Nasrettin Hoca, medresede okuttuğu mollaları ile kıra çıkar. Hoca yaşlı olduğu için eşeğiyle yol almaktadır. Hoca önde talebeler arkada giderlerken mollalar, yaramazlık yapmaya başlar. Hoca talebelerinin önünde olduğundan bunları göremez. Neden sonra Hoca eşekten iner ve ters bir şekilde tekrar biner. Böylelikle hem önde yürümüş hem de mollaları gözaltında tutmuş olur. Durumu merakla takip eden talebelerine de,

– Ne olur ne olmaz, hepiniz gözümün önünde durun, der.

Bana Görünme De...

Aile büyükleri Nasrettin Hoca'yı hiç görmediği çirkin bir hanımla evlendirmişler. Evlendiklerinin ertesi günü Hoca çarşıya çıkarken kadıncağız:

– Efendi, demiş, akrabalarından kimlere görüneyim, kimlere görünmeyeyim?

Hoca da,

– Bana görünme de demiş, kime görünürsen görün.

Rastlarsam Söylerim

Nasrettin Hoca'ya, hanımının çok gezdiğini şikâyet etmek için gelen birkaç hanım,

– Hoca'm demişler, sizin hanım çarşı pazar geziyor. Hiç evde durmuyor. Söyle de ara sıra evinde otursun.

Hanımının gezintiliğinden bîzâr olan Hoca merhum da cevaben,

– Rastlarsam söylerim, demiş.

Mumu Gören Geliyor

Nasrettin Hoca, hanımı doğum yaparken ebeye yardım olsun diye mum tutuyormuş. İlk çocuk doğmuş. Arkasından ikincisi dünyaya gelmiş. Daha sonra üçüncünün doğmakta olduğunu gören Hoca mumu söndürmüş. Ebenin mumu niçin söndürdüğünü sorması üzerine de,

– Görmüyor musun ebe hanım demiş, ışığı gören geliyor.

Bizden Daha Kirli

Nasrettin Hoca bir gün göl kıyısında hanımıyla çamaşır yıkamaya gitmiş. Tam çamaşırları yığıp yıkamaya başlayacaklarmış ki, karganın biri gelip koca kalıp sabunu aldığı gibi kaçmış. Bunu gören hanımı Hoca'ya,

– Hoca Hoca koş yetiş. Karga sabunu kaptı gidiyor, demiş.

Hoca yapacak bir şey kalmadığını anlayınca işi şakaya vurmuş,

– Bırak götürsün hanım. Baksana o bizden daha kirli.

Nasıl Geldiğini Bilirim

Bir gün Nasrettin Hoca evine gider. Karısını pek yüzü asık pek somurtkan görür.

– Gene ne var hanım? Maşallah yüzün hiç gülmüyor, diye sitem eder.

Karısı,

– Şimdi baş sağlığından geliyorum efendi. Komşumuz filan hanım sizlere ömür, diye mazeret bildirince Hoca,

– Hadi, hadi! Ben senin düğün evinden nasıl geldiğini de bilirim diyerek taşı gediğine koyar.

Geçen Haftanın Parası

Nasrettin Hoca bir gün hamama gider. Üstü başı eski olduğu için hamamcılar Hoca'ya pek ilgi göstermezler. Eski bir peştamal verip yanından ayrılırlar. Hoca hamamdan çıkarken o zaman için fazla sayılacak miktarda bir parayı bahşiş olarak verir. Bir hafta sonra aynı hamama tekrar gelir. Bu kez hamamcıların ilgisiyle karşılaşır. Ancak, çıkarken sadece hamam parasını öder. Bahşiş vermez. Hamamcıların şaşırması üzerine insana kıyafetine göre muamele edilmesinden rahatsız olan Hoca,

– Bu, geçen haftanın parası. Bu haftanın bahşişini zaten geçen hafta vermiştim, der.

Bu Da Düşünür

Nasrettin Hoca, pazarda bir papağanın oldukça yüksek bir fiyatla satıldığını görür. Hemen eve koşup hindisini kucağına alır ve pazarın yolunu tutar. Pazara varır varmaz da yüksek bir fiyatla hindisini satılığa çıkarır. Pazardakiler,

– Hoca'm sen ne yapıyorsun? Bir hindi bu kadar para eder mi, derler.

Hoca, biraz önce hindiden çok daha küçük bir kuşun oldukça yüksek bir fiyata satıldığını söyler. Adamlar papağan için,

– Ama Hoca'm o kuş konuşur. Onun için pahalıdır, derler.

Konuşmanın değil düşünmenin daha önemli olduğunu vurgulamak isteyen Nasrettin Hoca, şu yanıtı verir:

– O konuşursa bu da düşünür.

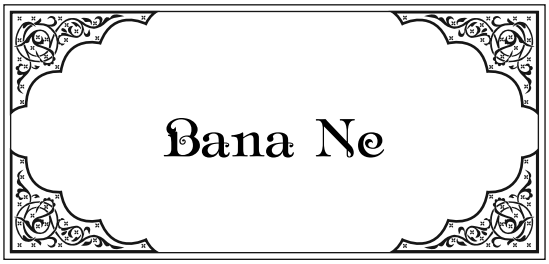

Bana Ne

Bir gün adamın birisi Nasrettin Hoca'ya:

– Hoca'm! Bir tepsi baklava gidiyor, der.

Hoca:

– Bana ne, deyince adam,

– Ama sizin eve doğru gidiyor, deyince Hoca,

– O zaman sane ne, diye cevap verir.

Saygılı Olsaydın

Nasrettin Hoca, yaz günü bir yolculuğa çıkar. Bir hayli yol aldıktan sonra susadığını fark eder. İlerde yeşillik, sulak bir yer görür. Vardığında çeşmenin ağzının ağaç bir tapa ile tıkalı olduğunu fark eder. Uğraşa uğraşa tıpayı zorlukla açar. Gürleyerek fışkıran su Hoca'nın üstünü başını ıslatır. Hoca suyunu içer, bir kenara çekilir ve "Eh çeşme!" der. "Eğer saygılı olsaydın, hiç ağzını tıkarlar mıydı?

Eşeğe Mi İnanırsın?

Komşuları, sık sık Hoca'nın eşeğini ödünç isterlermiş. Hoca zamanla bu işten sıkılmış. Yine bir gün komşularından biri Hoca'dan eşeğini istemeye gelmiş. Hoca,

– Eşek evde yok, demiş.

Tam o esnada eşek ahırdan anırmaya başlamış.

Komşusu:

– Hoca'm, hani eşek yoktu deyince, Hoca:

– Tövbeler tövbesi! Aksakalımla bana mı inanıyorsun, yoksa eşeğe mi, diye cevap vermiş.

Sen Hiç Damdan Düştün Mü?

Anadolu'nun birçok bölge ve kasabasında olduğu gibi Akşehir'de de halk, yaz geceleri damda yatarlarmış. Nasrettin Hoca da böyle bir yaz gecesi serin serin damda yatmak istemiş. Lakin o gece hanımının keyfi yerindeymiş. Konuştukça konuşuyormuş. Nasrettin Hoca birkaç kez ikaz etmiş ama hanımı susmamış. Hoca hanımının susmayacağına kanaat getirince çareyi aşağıya inmekte bulmuş. Yürüye yürüye damın kenarına kadar gelmiş. Uyku sersemliğiyle bir adım daha atarak pat diye yere düşüvermiş. Gürültüye gelen komşuların her biri Hoca'ya akıl vermeye çalışıyormuş. Kimisi "Kırık var mı?" diye soruyor, kimisi bin türlü nasihatte bulunuyormuş. Bu lâf kalabalığının arasında yine kendisine akıl verenlerden birine Hoca,

– Sen hiç damdan düştün mü, diye sormuş.

Adam,

– Neden soruyorsun Hoca'm deyince de,

– Benim hâlimden en iyi damdan düşen anlar da ondan cevabını vermiş.

Hırsızın Hiç Mi Kabahati Yok?

Birgün Nasrettin Hoca'nın eşeği çalınır. Hoca, yardımları olur düşüncesiyle eşeğinin çalındığını konuya komşuya duyurur. Duyup gelen komşuları Hoca'yı soru yağmuruna tutarlar.

– Eşek sıkıca bağlı mıydı?

– Hayır.

– Ahır kapısında kilit var mıydı?

– Hayır.

– Evdekilere, eşeğe bakmalarını söylemiş miydin?

– Hayır.

Bütün sorularına aynı cevabı alan komşularının Hoca'ya,

– Hiç kusura bakma Hoca, kabahat sende demeleri üzerine Hoca,

– Yahu tamam da eşeği çalan uğursuz hırsızın hiç mi kabahati yok, diye çıkışır.

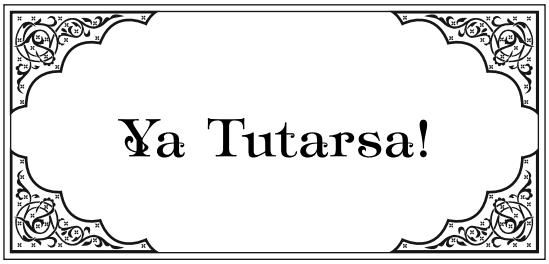

Ya Tutarsa!

Bir ilkbahar günü Nasrettin Hoca, Akşehir Gölü kenarında, elinde yoğurt bakracı ve kocaman bir kepçeyle göle yoğurt çalıyormuş. Olayı görenler:

– Aman Hoca'm, göl maya tutar mı deyince Hoca,

– Ya tutarsa, cevabını vermiş.

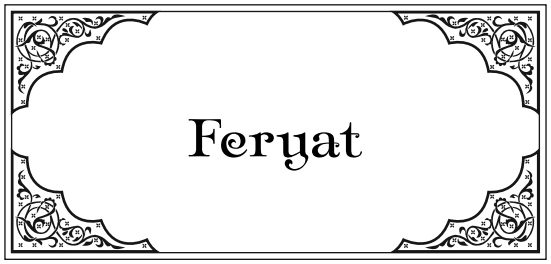

Feryat

Nasrettin Hoca bir gün eşeğini kaybetmiş. Gayet neşeli bir şekilde eşeğini ararken rastladığı arkadaşına eşeğini kaybettiğini söyleyince arkadaşı,

– Ama Hoca'm, gayet neşelisiniz maşallah.

– Bakmadığım bir tek şu dağın ardı kaldı. Orada da bulamazsam sen gör bendeki feryadı.

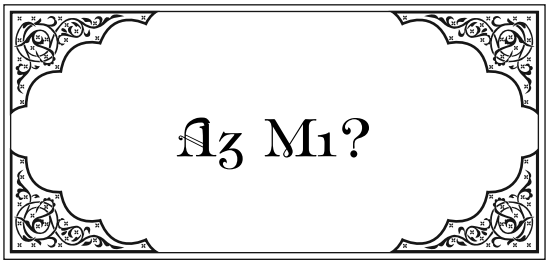

Az Mı?

Nasrettin Hoca bir gün eşeğini tam takım yüklüyken kaybetmiş. Yuları, urganı, semeri… Her şeyi eşeğin üzerindeymiş. Çarşıda, pazarda, mahallede karşılaştığı herkese eşeğini bulana onu olduğu gibi hediye edeceğini söylemiş. Komşularından biri,

– E be Hoca'm! Madem vereceksin ne diye aratıyorsun ki? Bırak bulanın olsun, deyince Hoca,

– Ah be komşu! Sen bulmanın zevkini az mı sanıyorsun, demiş.

Sağlam Kazık

Nasrettin Hoca'nın alacaklılarından biri kapısına gelir. Kapıya çıkmayan Hoca, alacaklısıyla hanımının ilgilenmesini ister. Kadın adama,

– Hiç merak etme efendi. Biz borcumuzu ödeyeceğiz. Kapının önüne çalı dikeceğiz. Kasabanın olan davarı bizim kapının önünden geçer. Eh geçerken sürtünecekler tabii. Bu arada yünleri çalılara takılacak. Biz de onları toplayıp eğireceğiz. İplik yapıp satacağız. Böylelikle senin borcunu ödeyeceğiz.

Nasrettin Hoca'nın hanımının bu konuşmasını duyan adam kendini tutamayıp gülmeye başlayınca içerden çıkan Hoca,

– Seni köftehor seni. Eşeğini sağlam kazığa bağladığını anladın, gevrek gevrek gülersin değil mi, der.

Gençliğini De Bilirim

Nasrettin Hoca bir gün ata binmek ister. Hayvanın boyu yüksek olduğu için, binmeyi Bir türlü başaramaz. Son bir deneme yapayım derken gümbürtüyle yere yuvarlanır. Yanındakilere işittirmek için sesini yükselterek,

– Ah gençlik ah! Gençliğimizde böyle miydik, der.

Sonra da sadece kendisinin duyacağı şekilde mırıldanır: "Hoca Hoca! Ben senin gençliğini de bilirim!"

Alışveriş

Bir gün Nasrettin Hoca, yumurtacının biriyle anlaşmış. Dokuz yumurtayı bir akçeye alıp başka bir yere gitmiş. Gittiği yerde yumurtaların onunu bir akçeden satmaya başlamış. Olaya şahit olan birisi Hoca'ya,

– Hoca'm, niçin dokuzunu bir akçeye aldığın yumurtaları onu bir akçeye satıyorsun, diye sorunca Hoca,

– Dostlar bizi alışverişte görsün diye, cevabını vermiş.

Dünya Kaç Arşın?

Nasrettin Hoca'ya bir gün "Hoca'm, acaba dünya kaç arşın?" diye sormuşlar. Tevafuk, o sırada yanlarından bir cenaze geçiyormuş. Hoca fırsattan istifade tabutu göstererek, "Bu soruyu şuna sorun." demiş, "Bakın, ölçmüş biçmiş gidiyor."

İçinde Olaydım...

Günün birinde Nasrettin Hoca'nın, hanımının yıkayıp kuruması için astığı gömleği yere düşmüş. Bu duruma şahit olan Nasrettin Hoca hanımına dönerek, "Hanım!" demiş, "Bize bir kurban kesmek vacip oldu!" Bu cümle karşısında ne diyeceğini bilemeyen kadın,

– Niye ki Hoca'm, diye sormuş.

Nasrettin Hoca da cevabını vermiş:

– Ya gömleğin içinde ben olsaydım.

Devenin Kanadı

Nasrettin Hoca bir gün vaaz ederken "Ey cemaat!" demiş, "Allah'a şükredin ki deveye kanat vermedi. Yoksa damlarınız çoktan başınıza çökmüştü."

Dokuz Akçe

Nasrettin Hoca bir gece rüyasında kendisine dokuz akçe verildiğini kendisinin de buna itiraz ettiğini görür. Zira Hoca rüyasında kendisine para verenlerden on akçe istemektedir. Dokuzdu ondu diye rüya uzarken birden Hoca uyanıverir. Bir de bakar ki elleri bomboş. Hemen başını yastığa koyarak, "Tamam tamam!" der. "Dokuz akçeye de razıyım."

Şükür

Nasrettin Hoca'nın eşeği kaybolmuş. Başlamış aramaya. Bir yandan arıyor, bir yandan da "Allah'a hamdolsun. Allah'a şükürler olsun!" diye şükrediyormuş. Buna anlam veremeyen komşuları,

– Hoca'm hem eşeğini kaybettin hem de şükrediyorsun bu ne iştir, diye sormuşlar.

Hoca,

– Şükrederim tabii. Ya ben de eşeğin üstünde olsaydım, hâlim nice olurdu, demiş.

Dünyanın Dengesi

Nasrettin Hoca'nın komşuları bir gün Hoca'yı zor duruma düşürüp eğlenmeyi kafalarına koyarlar. Düşünüp taşınıp, Hoca'ya çok zor bir soru sormaya karar verirler. Ertesi gün soruyu bulup Hoca'nın kapısına dayanırlar:

– Hoca Efendi, sabah olduğu zaman insanların yarısı bir tarafa diğer yarısı da öbür tarafa gidiyor. Bunun hikmeti nedir?

Komşularının maksadını anlayan Hoca Efendi her zamanki hazır cevaplılığıyla şöyle der:

– Tabii öyle olacak. Yoksa maazallah, dünyanın dengesi bozulurdu!

Tazı

Bir gün subaşı Nasrettin Hoca'dan tavşankulaklı, karınca belli bir tazı getirmesini ister. Hoca bir süre sonra, bir çoban köpeğini alır ve subaşıya getirir. Nasrettin Hoca, subaşının ne kadar cimri birisi olduğunu, hayvanı aç bırakacağını bilmektedir. Bu sebeple Hoca, subaşıya daha gürbüz bir hayvanı, köpeği getirmiştir. Gelen köpeği gören subaşı,

– Bu ne Hoca'm! Ben ne istedim sen ne getirmişsin, der.

Kendisine cevap hakkı doğduğunu fark eden Nasrettin Hoca, belki bir ders alır ümidiyle subaşıya,

– Merak etmeyin! Sizin yanınızda bir aya kalmaz bu koca hayvan da dediğiniz hâle gelir.

Niçin?

Bir gün cimri adamın birisi Nasrettin Hoca'ya, "Parayı sever misin?" diye sorup, "Evet!" cevabını alınca, ikinci bir soru daha sorar. "Ama niçin?" Hoca biraz düşündükten sonra cevabını verir:

– Adamı senin gibilere muhtaç etmediği için.

Et Ne Oldu?

Nasrettin Hoca eve iki okka et getirir. Hanımına, "Akşama misafir gelecek. Yahni yaparsın." diyerek emanet eder. O sırada evde bulunan komşu kadınlarının zorlamasıyla Hoca'nın hanımı eti pişirir ve hep beraber bir güzel yerler. Akşama Hoca misafirleriyle birlikte eve gelir, sofraya oturur. Önce çorba, ardından pilav en son da hoşaf gelir. Etin yerinde yellerin estiğini gören Hoca, hanımına ete ne olduğunu sorar. "Kedi yedi." cevabını alınca, kediyi tuttuğu gibi tartıya vurur. İki okka geldiğini görünce hanımına dönerek,

– Hatun! Bu et ise kedi nerede? Yok kediyse et nerede, der.

Horoz

Hamamda yıkanan çocuklar, kendi aralarında tavuk-yumurta oyunu oynuyorlarmış. Bu sırada Nasrettin Hoca da hamama gelmiş. Çocuklar oyunlarına Hoca'yı da davet etmişler. Oyun başkanı, "Kim bir yumurta yumurtlayamazsa, hepimizin hamam parasını o ödeyecek! Tamam mı?" demiş. Kabul eden çocukların her biri bir köşeden gıdaklayarak ellerindeki yumurtalarla çıkagelmişler. Ortada yumurtasız kalakalan Hoca'nın etrafını sarmışlar. Hoca, durumu anlamış. Çocukların hamam parasını kendisinden almaya niyetli olduklarını kavramış. Hemen göbek taşına çıkıp "Üürüüü, üürüü!" diye ötmeye başlamış. Maksadına ulaştığını anlayan Hoca şaşkın şaşkın bakan çocuklara:

– Bu kadar tavuğa bir horoz gerekliydi değil mi, diyerek çocukların oyununu bozmuş.

Halep Oradaysa Arşın Burada!

Palavracılığıyla ünlü birisi başına topladığı üç beş cahile karşı övünüp duruyormuş.

– Ben güçlü bir adamım. Oldukça maharetliyim. Elimden her iş gelir. Bir oturuşta bir öküzü yerim. Halep'te bulunduğum sıralarda altmış arşın uzağa atlamış bir kimseyim!

Bu sırada oradan geçmekte olan Nasrettin Hoca adamın yanına yaklaşıp,

– Ya, demek sen altmış arşın atlarsın. Haydi, atla da görelim!

Adam önce hık mık etmiş. Sonra da "Ama ben Halep'te atladım." diyerek işin içinden çıkacağını zannetmiş.

Hoca bu. Öyle kolay atlatılır mı? Adama yalan söylememe konusunda iyi bir ders vermiş,

– A be kardeşim, demiş. Halep oradaysa arşın burada.

Katırın İstediği Yere

Nasrettin Hoca, bir gün güçlü kuvvetli yağız bir katıra binmiş. Bir iki derken katır hızlandıkça hızlanmış. Hoca katırı zapt edemez olmuş. Hoca'nın bu durumunu gören arkadaşı dört nala giden katırın üzerindeki Hoca'ya bağırmış,

– Hoca'm nereye?

Hoca can havliyle şu cevabı vermiş,

– Katırın istediği yere!

Ağaçtan Öte

Bir gün mahallenin çocukları Nasrettin Hoca'nın pabuçlarını alıkoyup onunla alay etmek için bir ağacın gölgesinde toplanırlar. Karşıdan gelen Nasrettin Hoca'yı görür görmez, "Bu ağaca kimse tırmanamaz." diyerek aralarında tartışmaya başlarlar. Konuşmaları duyan Hoca, "Ben dediğiniz ağaca çıkarım." der. Bekledikleri fırsatı yakalamış olmalarına çok sevinen çocuklar kıs kıs gülmeye başlarlar. Bu işte bir iş olduğunu sezen Nasrettin Hoca ayakkabılarını çıkarır koynuna koyar ve ağaca tırmanmaya başlar. Bu duruma şahit olan çocuklar hevesleri kursaklarında, "Hoca'm!" derler. "Ağaçta pabuçları ne yapacaksın?" Hoca çocukların oyununa gelmediği için neşeli neşeli şöyle cevap verir: "Eh dünya hâli bu evladım! Bakarsın ağaçtan öte bir yol görünür..."

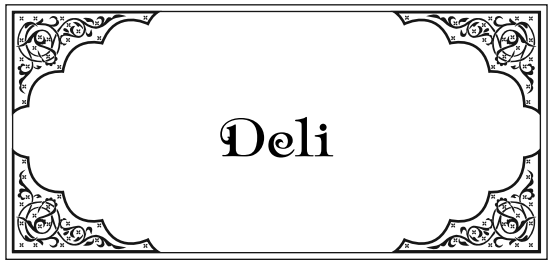

Deli

Hoca bir gün minarede ezan okurken köyün delisi gelir ve minareye çıkar. Hoca'ya:

– Haydi Hoca'm, minareden atlayalım, der.

Hoca sakin sakin deliyi dinleyip oldukça rahat bir üslupla,

– Eğer minareden atlarsak herkes bize deli der. En iyisi aşağıya inip, aşağıdan yukarıya sıçrayalım, diye cevap verir.

Ne Kadar Yıldız

Yine bir gün Hoca Konya'da vaaz esnasında: "Ey Müslümanlar! Bu şehrin havasıyla bizim şehrin havası birdir." demiş. Cemaat: "Nereden bildiniz Hoca'm?" deyince Hoca, "Akşehir'de ne kadar yıldız varsa burada da o kadar var." cevabını vermiş.

Gönlüm Razı Olmadı

Nasrettin Hoca, kasabadan Kur'ân-ı Kerîm, tefsir ve ilmihal gibi bazı kitaplar almış. Bunları bir torbaya yerleştirmiş. Torbayı sırtına almış, eşeğine binmiş köyüne doğru gidiyormuş. Yolda Hoca'yı görenler:

– Bre Hoca, çuvalı niye kendi sırtına aldın, diye sormuşlar.

– Ne yaparsın, demiş Hoca "Zavallı hayvan zaten benim bütün kahrımı çekiyor. Kendi bindiğim yetmiyormuş gibi bir de torbayı ona taşıtmaya gönlüm razı olmadı.

Sesimin Güzelliği

Bir gün Hoca hamama gider. Hamamı boş bulunca kendi kendine şarkı söylemeye başlar. Kendi sesi pek hoşuna gider. "Mademki benim böyle çok güzel bir sesim varmış, niçin Müslümanlara dinletmeyeyim?" diye hamamdan çıktığı gibi doğru minâreye çıkar. Öğle vakti olduğu için Hoca, temcit okumaya başlar. Aşağıdan birisi, "Be cahil herif! Böyle çirkin sesle vakitsiz temcit okumaya ne mecburiyetin var?" deyince Hoca, minâreden o adama "Ah bir hayır sahibi buraya bir hamam yaptıraydı da sen anlayaydın benim sesimin güzelliğini." der.

Boğazından Yakalacağım

Nasrettin Hoca, çaydan su almak için testisini daldırdığı sırada testi elinden kayıp suyun dibini boylamış. Hoca yerinden kımıldamadan bir an öylece kalakalmış. Oradan geçen bir tanıdığı sormuş,

– Ne bekliyorsun Hoca?

– Testi suya daldı da çıkınca boğazından yakalayacağım.

Nerelere Kadar Gidiyor

Hoca ikindi ezanını okumaya başlamış. O sırada namazla niyazla arası olmayan komşuları evlerinin önlerinde birbirleriyle konuşuyor, ezan sesini duymuyor gibi davranıyorlarmış. Hoca sesini biraz daha yükseltmiş ama bakmış ki fark eden bir şey yok. O tarafa doğru koşmaya ve koşarken de ezanı okumaya devam etmiş. Komşulardan birkaç kişi Hoca'ya bir şey olduğunu düşünerek yanına varıp sormuşlar:

– Ne oldu Hoca Efendi, niçin koşarak ezan okuyorsun?

– Sesimin nerelere kadar gittiğini merak ettim de arkasından koşuyorum.

Karpuz

Bir gün Hoca yanına birkaç karpuz alıp dağa odun kesmeye gitmiş. Susadığı vakit karpuzun birini kesmiş. Tatsız diye atıp birini daha kesmiş. Böyle böyle yanındaki bütün karpuzlara, bir bahane bulup yere atmış. Bir zaman sonra Hoca'yı yine hararet basmış. İçecek su da bulamayınca kirlettiği karpuzların başına çöküp, "Şuna pislik değmiş, buna değmemiş." diyerek attığı karpuzları teker teker elden geçirip afiyetle yemiş.

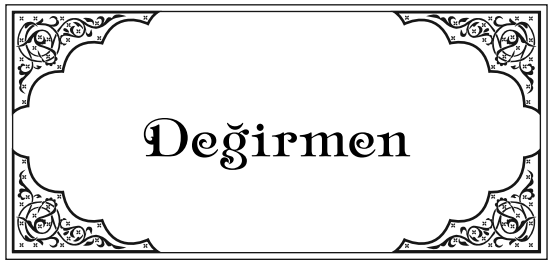

Değirmen

Nasrettin Hoca Konya'da gezerken büyük bir bina görmüş. Durmuş, binayı seyrederken binanın kapıcısı Hoca'ya sormuş,

– Efendi, ne diye öyle bön bön bakıyorsun?

– Burası nedir? Anlamak istedim, demiş Hoca.

Kapıcı, alay etmek için,

– Değirmen, demiş.

Nasrettin Hoca, aklınca kendisiyle dalga geçen kapıcıya soruvermiş,

– Bu değirmende çalışan hayvanlar da burası kadar büyük mü?

Sahte Dostlar

Nasrettin Hoca'nın çok sevdiği hanımı vefat eder. Karısının ölmesi, Hoca'yı çok üzer. Herkes, Hoca'nın kederinden öleceğini sanır. Hiç olmazsa uzun müddet yas tutacağını, yemeden içmeden kesileceğini düşünür. Hâlbuki durum hiç de öyle olmaz. Nasrettin Hoca, kısa zamanda eskisi gibi neşelenir, mutlu görünmeye başlar.

Bir müddet sonra Hoca'nın eşeği de ölür. Eşeğinin ölümüyle birlikte dünya Hoca'ya zindan olur. Ağzını bıçak açmaz. Yemeden içmeden kesilir. Dokunsalar ağlayacak bir hâl alır. Hoca'nın aklını eşeğe taktığını görenler, Hoca'ya fena hâlde içerlerler. Bir bahane bulup çatmak isterler... Bu arada birkaç dostu Hoca'nın yanına giderek,

– Hoca! Geçenlerde karın öldü, neşeni fazla kaybetmedin. Son günlerde merkebin öldü. Aradan epey zaman geçmesine rağmen, hâlâ kederlisin. Doğrusu biz işin sırrına eremedik. Nedir bu hâl, diye sorarlar. Nasrettin Hoca kaşlarını çatar ve çok ciddî bir tavırla,

– Bizim hanım vefat ettiği zaman, eş dost konu komşu etrafımı sardılar ve "Hoca! Üzülme. Biz sana daha iyisini bulur ve seni evlendiririz." dediler. Hâlbuki eşeğim öleli bir hafta oluyor. Henüz bir Allah kulu çıkıp da "Sana yeni bir eşek alalım." demedi. Böyle yapmaya hakkım yok mu?

Üzüm

Hoca'ya dostlarından biri misafir gelir. Beraberce yerler, içerler ve geç vakte kadar da oradan buradan hoşbeş eder, konuşurlar. Yatma zamanı yaklaşınca, dostu,

– Bizim iller, bizim iller… Yatarken üzüm yerler, diye bir türkü tutturur.

Aklınca üzüm yemek istediğini Hoca'ya imâ eder. Hazır cevaplılığıyla şöhret bulmuş olan Hoca da derhal türkünün devamını getirir,

– Bizde öyle âdet yoktur. Saklarlar da güzün yerler.

Kimin İçinin Yandığını Allah Bilir

Hoca bir gün dostlarından birinin evine misafir olur. Kendisine bol bol ikramda bulunurlar. Dereden tepeden konuşurken, sıra gelir ev sahibinin kendi elleriyle yetiştirdiği arıların balının methedilmesine... Önce kokusunun emsalsizliğinden dem vurulur, sonra da renginin altın sarısı oluşundan. Bu arada Hoca'nın önüne de kocaman bir kâse bal konur. Hoca evvela ekmekle yemeye başlar. Ekmeği bitirince de, kalan balı parmaklarıyla atıştırmağa koyulur. Ev sahibi, Hoca'nın balı bitirmeye kararlı olduğunu anlar. Anlayınca da canı gider. Hemen Hoca'ya,

– Hoca'm, ekmeksiz bal içini yakar, der.

Hoca dostunun ne demek istediğini çok iyi anlar. Fakat aldırış etmez, yemeye devam eder. Bir müddet sonra komşusuna,

– Kimin içinin yandığını Allah bilir, diye cevap verir.

Allah'a Sığın

Bir gün Hoca'yı iftara davet ederler. Yemek bittikten sonra sofraya, adına "Elmasiye" denilen bir tatlı gelir. Hoca'nın yanında oldukça obur birisi oturmaktadır. Yemeyle doymayan bu adam, kaşığını hırsla elmasiyeye daldırır. Kaşığın hızına dayanamayan tatlı, tabaktan sıçrayıp, Hoca'nın göğsüne yapışır. Hoca, bir adama bir tatlı parçasına bakar, güler ve taşı gediğine koyar,

– A mübarek; şu adamın elinden bana değil, Allah'a sığın!

Fakirin Malı

Bir gün Hoca'yı bir ziyafete davet ederler. Hoca da daveti kabul eder ve sofraya oturur. Ağzındaki sakızı çıkararak burnunun ucuna yapıştırır. Bunu görenler hayret ederek,

– Hoca Efendi! Sakızı niçin burnuna yapıştırdın; başka koyacak yerin yok muydu, diye sordukları zaman, Hoca başını sallayarak,

– Vardı ama ne olur ne olmaz... Fakirin malı daima gözünün önünde bulunmalı, cevabını verir.

Çocukluğu Aklına Gelmiş

Bir bayram günü Nasrettin Hoca, şehrin meydanındaki bayram yerine gider. Orada oynayan çocukları seyretmeye başlar. Hoca'nın çocuklara daldığını gören bir genç, Hoca'ya takılmak ister ve başındaki kavuğunu kaparak başka bir arkadaşına atar. O da ötekine fırlatır ve kavuk elden ele gezmeye başlar. Hoca da kavuğunu yakalamak için oraya buraya koşturur. Fakat bir türlü kavuğu ele geçiremez. Nihayet yorulur ve gençlere,

– Yapmayın, çok rica ederim evlâtlar! Şu kavuğumu verin gideyim, der. Gençler Hoca'ya hiç kulak asmazlar. Bu ricaya, kahkaha atarak cevap verirler. Hoca gençlerle baş edemeyeceğini anlar. Evinin yolunu tutar. Yolda başı açık giderken dostlarından biri Hoca'ya rast gelir,

– Hoca'm, mübarek kavuğun nerede, diye sorar.

Hoca da:

– Çocukluğu aklına gelmiş de bayram yerinde oynuyor, cevabını verir.

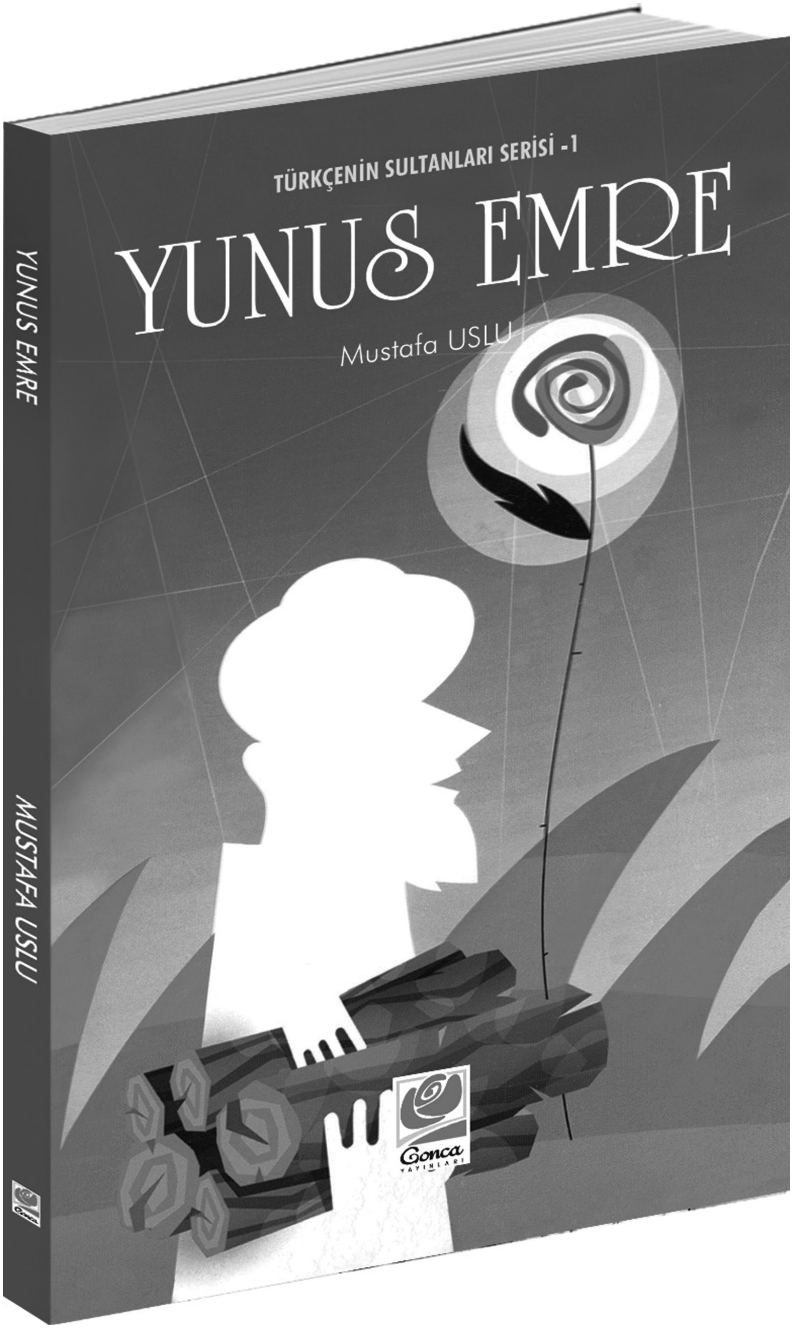
TÜRKÇENİN SULTANLARI SERİSİ - 1
YUNUS EMRE
Mustafa USLU
Gonca
YAYINLARI
YUNUS EMRE
MUSTAFA USLU